UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Anticipating Friction

The role of human rights in urban debates on migration and diversity: The case of Amsterdam, Hong Kong and Buenos Aires

Roodenburg, L.

Publication date
2021

Link to publication

Citation for published version (APA):
Roodenburg, L. (2021). *Anticipating Friction: The role of human rights in urban debates on migration and diversity: The case of Amsterdam, Hong Kong and Buenos Aires*. [Thesis, fully internal, Universiteit van Amsterdam].

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:05 Sept 2026

References

Literature

Adams, M., Hirsch Ballin, E., Leenknegt, G.J., Colombo, C. and Groenleer, M., 'Constitutionalisme in de eeuw van de stad: Over stadsrecht en rechtsstaat' (2017) *Nederlands Juristenblad*, 2728-2739.

Anderson, J. and Li, A., 'Refugees or Victims of Human Trafficking? The case of migrant domestic workers in Hong Kong' (2018) 11 *Anti-trafficking Review*, 52-68.

Andeweg. R.B., and Irwin, G.A., *Governance and Politics of the Netherlands* (Palgrave Macmillan Ltd, 2014).

Ando, N., 'National Implementation and Interpretation', in D. Shelton (ed.), *The Oxford Handbook of International Human Rights Law* (Oxford: Oxford University Press, 2013).

Attoh, K.A., 'What kind of right is the right to the city?' (2011) 35 *Progress in Human Geography*, 5, 669-685.

Aust, H.P., 'Shining Cities on the Hill? The Global City, Climate Change, and International Law' (2015) 26 *The European Journal of International Law*, 1, 255–278.

Baluarte, D.C., 'The Right to Migrate: A Human Rights Response to Immigration Restrictionism in Argentina' (2019) 18 *Washington University Global Studies Law Review*, 2, 293-349.

Basok, T., 'Regional Migration and Argentina's "hospitality" in crisis' in DC. Menjívar, M. Ruiz and I. Ness (eds.), *The Oxford Handbook of Migration Crises* (Oxford: Oxford University Press, 2019).

Bastia, T., 'Transnational migration and urban informality: Ethnicity in Buenos Aires' informal settlements' (2015) 52 *Urban Studies*, 10, 1810-1825.

Bastia, T., 'Transnational migration and the gendered right to the city in Buenos Aires' (2018) 76 *Cities*, 18-22.

Bastia, T., and Montero Bressán, J., 'Between a guest and an okupa: Migration and the making of insurgent citizenship in Buenos Aires' informal settlements' (2018) 50 *Environment and Planning A: Economy and Space*, 1, 31-50.

Barber, B.R., *If Mayors Ruled the World: Dysfunctional Nations, Rising Cities* (New Haven: Yale University Press, 2013).

Barber, B.R., 'Cities as Glocal Defenders of Rights', in T. van Lindert and D. Lettinga (eds.), *The Future of Human Rights in an Urban World* (The Strategic Studies Project, Amnesty International Netherlands, 2014).

Bell, D.A., *East meets west. Human rights and democracy in East Asia* (Princeton: Princeton University Press, 2006).

Benhabib, S., 'Claiming Rights across Borders: International Human Rights and Democratic Sovereignty' (2009) 103 *American Political Science Review*, 4, 691-704.

Binnie, J., Holloway, J., Millington, S., and Young, C., (eds.), *Cosmopolitan Urbanism* (Abingdon: Routledge, 2006).

Blank, Y., 'Localism in the New Global Legal Order' (2006) 47 *Harvard International Law Journal*, 1, 263-281.

Blank, Y., 'The City and the World' (2006) 47 *Columbia Journal of Transnational Law*, 686, 875-939.

Brumat, L., and Acosta, D., 'Three generations of free movement of regional migrants in MERCOSUR: any influence from the EU?', in A. Geddes, M.V. Espinoza, L.H. Abdou and L. Brumat (eds.), *The dynamics of regional migration governance* (Edwar Elgar Publishing, 2019).

Callon, M., 'Some elements of a sociology of translation: domestication of the scallops and the fishermen of St Brieuc Bay', in J. Law (ed.), *Power, action and belief: a new sociology of knowledge?* (London: Routlegde, 1986).

Callon, M., and Law, J., 'On Interest and Their Transformation: Enrolment and Counter-Enrolment' (1982) 12 *Social Studies of Science*, 4, 615-625.

Callon, M., and Law, J., 'Introduction: absence – presence, circulation, and encountering in complex space' (2004) Environment *and Planning D*, 22, 3-11.

Cerrutti, M., and Parrado, E., 'Intraregional Migration in South America: Trends and a Research Agenda' (2015) *Annual Review of Sociology*, 14, 399-421.

Chan, J., 'State Succession to Human Rights Treaties: Hong Kong and the International Covenant on Civil and Political Rights' (1996) 45 *International & Comparative Law Quarterly*, 4, 928-946.

Chen, A.H.Y., 'The Development of Immigration Law and Policy: The Hong Kong Experience' (1988) 33 *McGill Law Journal*, 4, 362-375.

Chen, A.H.Y., 'International Human Rights Law and Domestic Constitutional Law: Internationalisation of Constitutional Law in Hong Kong' (2009) *SSRN Electronic Journal.*

Chu, S.Y., 'Brand Hong Kong: Asia's World City as Method?' (2010) 24 *Visual Anthropology*, 1-2, 46-58.

Clare, N., 'Territory, intersectionality, and class composition: 'Neighbouring migrants' in Buenos Aires' (2015) PhD Thesis, University of Sheffield.

Clare, N., 'Composing the social factory: An autonomist urban geography of Buenos Aires' (2019) 37 *Environment & Planning D: Society and Space*, 2, 255-275.

Constable, N., 'Migrant workers and the many states of protest in Hong Kong' (2009) 41`*Critical Asian Studies*, 1, 143-164.

Constable, N., 'Migrant Workers, Legal Tactics, and Fragile Family Formation in Hong Kong' (2013) 3 *Oñati Socio-Legal Series*, 6, 1004-1022.

Cortes, R., 'Human Rights of Migrants and Their Families in Argentina as Evidence for Development of Human Rights Indicators. A Case Study' (2017) 22 KNOMAD Working Paper.

Cortes, P., and Pan, J.Y., 'Outsourcing Household Production: Foreign Domestic Workers and Native Labor Supply in Hong Kong' (2013) 31 *Journal of Labor Economics*, 2, 327-371.

Cuison Villazor, R., '"Sanctuary Cities" and Local Citizenship' (2009) 37 *The Fordham Urban Law Journal*, 2.

Darling, J., 'Moral urbanism, asylum, and the politics of critique' (2012) *Environment and Planning A,* 45, 1785-1801.

Davis, M.C., 'Human Rights and the Founding of the Hong Kong Special Administrative Region: A Framework for Analysis' (1996) 34 *Columbia Journal Transnational Law*, 301-334.

De Feyter, K., 'Localizing Human Rights', Institute of Development Policy and Management Discussion Paper, University of Antwerp (2006).

De Graauw, E., and Vermeulen, F., 'Cities and the politics of immigrant integration: a comparison of Berlin, Amsterdam, New York City and San Francisco' (2016) 42 *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 6, 989-1012.

Del Águila, Á., 'The hummingbird and the bricks: re-creation of ethnicity among Paraguayan workers in the construction industry of Buenos Aires' (2016) 11 *Latin American and Caribbean Ethnic Studies*, 2, 119-141.

Del Águila, Á., 'Living on the Construction Site. Paraguayan Construction Workers in Buenos Aires' (2018) 45 *Latin American Perspectives*, 1, 77-90.

Dinardi, D., 'Cities for sale: Contesting city branding and cultural policies in Buenos Aires' (2017) 54 *Urban Studies*, 1, 85-101.

Durmuş, E., 'A typology of local governments' engagement with human rights: Legal pluralist contributions to international law and human rights' (2020) 38 *Netherlands Quarterly of Human Rights*, 1, 30–54.

Eslava, L., *Local Space, Global Life: The Everyday Operation of International Law and Development* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015).

Fainstein, S., *The Just City* (Cornell University Press, 2010).

Ferme, N., Belli, L., and Zapata, M., 'La toma del Parque Indoamericano. Un disparador para pensar a la política pública en movimiento' (2014) 3 *Revista Perspectivas de Políticas Públicas*, 9, 110-125.

Finnemore, M. and Sikkink, K., 'International Norm Dynamics and Political Change' (1998) *International Organization*, 52, 887-917.

Florini, A., 'The evolution of international norms' (1996) 40 *International Studies Quarterly*, 3, 363-389.

Fraser, J.A., 'Challenging State-centricity and legalism: promoting the role of social institutions in the domestic implementation of international human rights law' (2019) *International Journal of Human Rights*, 1-19.

Frug, G.E., and Barron, D.J., 'International Local Government Law' (2006) 38 *The Urban Lawyer*, 1.

García, L., 'Argentina's Migration Law: Changes Challenging the Human Right to Migrate' (2017) Blog, University of Oxford, Faculty of Law.

Garcia, M., and Judd, D.R., 'Competitive Cities', in P. John, K. Mossberger and S.E. Clarke (eds.), *The Oxford Handbook of Urban Politics* (Oxford: Oxford University Press, 2012).

Gerring, J., *Case Study Research. Principles and Practices* (Cambridge: Cambridge University Press, 2006).

Goldstein, D.M., 'Whose Vernacular? Translating human rights in local contexts', in M. Goodale (ed.), *Human rights at the crossroads* (Oxford: Oxford University Press, 2014).

Goodale, M., 'Introduction Locating rights, envisioning law between the local and the global', in M. Goodale and S.E. Merry (eds.), *The Practice of Human Rights* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007).

Goodale, M., 'Anthropology and the Grounds of Human Rights', in D. Shelton (ed.), *The Oxford Handbook of International Human Rights Law* (Oxford: Oxford University Press, 2013).

Goodale, M., 'Human Rights After the Post-Cold War', in M. Goodale (ed.), *Human Rights at the Crossroads* (Oxford: Oxford University Press, 2014).

Goodale, M., 'Human values and moral exclusion' (2016) 9 *Ethics & Global Politics*, 1, 1-13, 8.

Goodale, M., and Merry, S.E. (eds.), *The Practice of Human Rights. Tracking human rights between the global and the Local* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007).

Goodale, M., and Clarke, K.M., 'Introduction: Understanding the Multiplicity of Justice', in K.M. Clarke and M. Goodale (eds.), *Mirrors of Justice, Law and Power in the Post-Cold War Era* (New York: Cambridge University Press, 2010).

Goodman, R., and Jinks, D., 'How to influence states: Socialization and international human rights law' (2004) 54 *Duke Law Journal*, 3, 621-703.

Goodman, R., and Jinks, D., 'Incomplete Internalization and Compliance with Human Rights Law' (2008) 19 *The European Journal of International Law*, 4, 725-748.

Goodman, R., and Jinks, D., 'Social mechanisms to promote international human rights: complementary or contradictory?', in T. Risse, S.C. Ropp and K. Sikkink (eds.), *The Persistent Power of Human Rights. From Commitment to Compliance* (Cambridge: Cambridge University Press, 2013).

Grigolo, M., 'Human rights and cities: the Barcelona office for Non-Discrimination and its work for migrants' (2010) 14 *The International Journal of Human Rights*, 6, 896-914.

Harvey, D., *Social Justice and the City* (University of Georgia Press, 1973).

Harvey, D., *Rebel cities. From the right to the city to the urban revolution* (London: Verso, 2012).

Hirsch Ballin, E., *Citizens' Rights and the Right to Be a Citizen* (Leiden: Brill Nijhoff, 2014).

Hoekstra, M., 'Governing difference in the city: urban imaginaries and the policy practice of migrant incorporation' (2017) *Territory, Politics, Governance*.

Hoffmann, F., 'Human Rights, the Self and the Other: Reflections on a Pragmatic Theory on Human Rights', in A. Orford (ed.), *International Law and Its Others* (Cambridge: CUP Cambridge, 2006).

Huelss, H., 'After decision-making: the operationalization of norms in International Relations' (2017) 9 *International Theory*, 3, 381-409.

Ku, A., 'Hegemonic construction, negotiation and displacement. The struggle over right to abode in Hong Kong' (2001) 4 *International Journal of Cultural Studies*, 3, 259-278.

King, L., and Blake, M., 'Global cities, global justice?' (2019) *Journal of Global Ethics*, 1-21

Klabbers, J., *International Law* (Cambridge: Cambridge University Press, 2013).

Koh, H.H., 'Internalization through Socialization' (2005) 54, *Duke Law Journal*, 4, 975-982.

Kos, S., Maussen, M., and Doomernik, J., 'Policies of Exclusion and Practices of Inclusion: How Municipal Governments Negotiate Asylum Policies in the Netherlands' (2015) 4 *Territory, Politics, Governance,* 3, 354-374.

Koskenniemi, M., 'Human Rights Mainstreaming as a Strategy for Institutional Power' (2010) *Humanity*, 1, 47-58.

Landau, L.B., and Freemantle, I., 'Tactical Cosmopolitanism and Idioms of Belonging: Insertion and Self-Exclusion in Johannesburg' (2010) 36 *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 3, 375-390.

Law, J., 'Notes on the Theory of the Actor-Network: Ordering, Strategy, and Heterogeneity' (1992) 5 *Systems Practice*, 4, 379-393.

Latour, B., 'The Powers of Association' (1986) *The Sociological Review Monograph*, 32, 264-280.

Latour, B., 'On actor-network theory: a few clarifications' (1996) *Soziale Welt*, 47, 369-381.

Latour, B., *Reassembling the Social. An Introduction to Actor-Network-Theory* (Oxford: Oxford University Press, 2005).

Marcenko, M., 'International assemblage of the security of tenure and the interaction of city politics with the international normative discourse' (2019) 51 *The Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law*, 2, 151-171.

Marcuse, P., Connoly, J., Nocy, J., Olivo, I., Potter, C., and Steil, J. (eds.), *Searching for the Just City. Debates in urban theory and practice* (Abingdon: Routledge Questioning Cities Series, 2009).

Margheritis, A., 'Mercosur's post-neoliberal approach to migration: from worker's mobility to regional citizenship. Immigration and Asylum Law and Policy in Latin America' (2015) Paper School of Advanced Study, University of London.

Merry, S.E., *Human rights and gender violence: translating international law into local justice* (Chicago: The University of Chicago Press, 2006).

Merry, S.E., Rosen, M.S., Levitt, P., and Yoon, D.H., 'Law from below: Women's Human Rights and Social Movements in New York City' (2010) 44 *Law & Society Review*, 1, 101-128.

Miellet, S., 'Human rights encounters in small places: the contestation of human rights responsibilities in three Dutch municipalities' (2019) 51 *The Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law*, 2, 213-232.

Mossberger, K., Clarke, S.E., and John, P., 'Studying Politics in an Urban World: research traditions and new directions' in P. John, K. Mossberger and S.E. Clarke (eds.), *The Oxford Handbook of Urban Politics* (Oxford: Oxford University Press, 2012).

Niezen, R., 'The Law's legal anthropology', in M. Goodale (ed.), *Human rights at a crossroads* (Oxford: Oxford University Press, 2014).

Nijman, J.E., *The Concept of International Legal Personality. An inquiry Into the History and Theory of International Law* (The Hague: T.M.C. Asser Press, 2004).

Nijman, J.E., 'The Future of the City and the International Law of the Future', in S. Muller, S. Zouridis, M. Frishman and L. Kistemaker (eds.), *The Law of the Future and the Future of Law* (The Hague: FICHL Publication Series, 2011).

Nijman, J.E., 'Renaissance of the City as Global Actor. The role of foreign policy and international law practices in the construction of cities as global actors', in G. Hellmann, A. Fahrmeir and M. Vec (eds.), *The Transformation of Foreign Policy: Drawing and Managing Boundaries from Antiquity to the Present* (Oxford Scholarship Online, 2016).

Noy, S., and Voorend, K., 'Social Rights and Migrant Realities: Migration Policy Reform and Migrants' Access to Health Care in Costa Rica, Argentina and Chile' (2016) *International Migration & Integration*, 17, 605-629.

Och, M., 'The local diffusion of international human rights norms – understanding the cities for CEDAW campaign' (2018) 20 *International Feminist Journal of Politics*, 3, 425-443.

Oomen, B., *Rights for others: the slow home coming of human rights in the Netherlands* Cambridge: Cambridge University Press, 2013).

Oomen, B., 'Introduction: The rise and challenges of human rights cities', in B. Oomen, M. Davis and M. Grigolo (eds.), *Global Urban Justice: the rise of human rights cities* (Cambridge: Cambridge University Press, 2016).

Oomen, B., Davis, M., and Grigolo, M. (eds.), *Global Urban Justice: the rise of human rights cities* (Cambridge: Cambridge University Press, 2016).

Oomen, B., and Baumgärtel, M., 'Frontier Cities: The Rise of Local Authorities as an Opportunity for International Human Rights Law' (2018) 29 *The European Journal of International Law*, 2, 607-630.

Petersen, C.J., 'Equality as a Human Right: The Development of Anti-Discrimination Law in Hong Kong' (1997) 335 *Columbia Journal of Transnational Law*, 34, 337-388.

Piper, N., 'Rights of Foreign Domestic Workers – Emergence of Transnational and Transregional Solidarity?' (2005) 14 *Asian and Pacific Migration Journal*, 1-2, 97-119.

Piper, N., 'Temporary Migration and Political Remittances: the role of organisational networks in the transnationalisation of human rights' (2009) 8 *European Journal of East Asian Studies*, 2, 215-243.

Pírez, P., 'Buenos Aires: fragmentation and privatization of the metropolitan city' (2002) 14 *Environment and Urbanization*, 1, 145-158.

Porras, I.M., 'The City and International Law: In Pursuit of Sustainable Development' (2009) 26 *Fordham Urban Law Journal*, 537, 537-602.

Raco, M., and Tasan-Kok, T., 'Governing urban diversity: Multi-scalar representations, local contexts, dissonant narratives' (2019) 26 *European Urban and Regional Studies*, 3, 230–238.

Rajagopal, B., *International Law from Below. Development, Social Movements and Third World Resistance* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003).

Rajagopal, B., 'Introduction Encountering Ambivalence', in M. Goodale and S.E. Merry (eds.), *The Practice of Human Rights* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007).

Risse, T., and Sikkink, K., 'The socialization of human rights norms into domestic practices: introduction', in T. Risse, S.C. Ropp and K. Sikkink (eds.), *The Power of Human Rights* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).

Risse, T., Ropp, S.C., and Sikkink, K. (eds.), *The Persistent Power of Human Rights. From Commitment to Compliance* (Cambridge: Cambridge University Press, 2013).

Robben, A.C.G.M., 'How Traumatized Societies Remember: The Aftermath of Argentina's Dirty War' (2005) 59 *Cultural Critique*, 120-164.

Roodenburg, L., 'Urban approaches to human rights: tracking networks of engagement in Amsterdam's debate on irregular migration' (2019) 51 *The Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law*, 2, 192-212

Roodenburg, L., and Stolk, S., 'The desire to be an international law city: a self-portrait of The Hague and Amsterdam', in S. Stolk and R. Vos (eds.), *International Law's Selected Stories* (Palgrave Macmillan, forthcoming).

Rodley, N., 'Non-state actors and human rights', in S. Sheeran and N. Rodley (eds.), *Routledge Handbook of International Human Rights Law* (Routledge, 2013).

Ronconi, L., 'Massive Regularization and Assimilation in the Southern Cone: Estimating the Effects of Patria Grande' (2019).

Sassen, S., *The Global City: New York, London, Tokyo* (Princeton: Princeton University Press, 1991).

Sassen, S., 'Global cities and diasporic networks: Microsites in Global Civil Society' in H. Anheier, M. Glasius and M. Kaldor (eds.), *Global Civil Society* (Oxford: Oxford University Press, 2002).

Saunders, D., *Arrival city. How the largest migration in history is shaping our world* (Vintage, 2012).

Schiller, N., and Çağlar, A. (eds.), *Locating migration. Rescaling cities and migrants* (Ithaca: Cornell University Press, 2011).

Sen, A., 'Elements of a Theory of Human Rights' (2004) 4 *Philosophy & Public Affairs*, 32, 315-356.

Sennett, R., *Building and Dwelling: Ethics for the City* (Penguin Books Ltd, 2018).

Shen, X.H.S., 'Re-branding without re-developing: constraints of Hong Kong's 'Asia's World City' brand (1997–2007)' (2010) 23 *The Pacific Review*, 2, 203-224.

Sim, A., 'Organising Discontent: NGOs for Southeast Asian Migrant Workers in Hong Kong' (2003) 31 *Asian Journal of Social Science*, 31, 3, 478–510.

Tai, B.Y.T., 'The Hong Kong ombudsman and human rights protection revisited' (2009) 17 *Asia Pacific Law Review*, 1, 95-114.

Tai, B.Y.T., 'Hong Kong No More: From Semi-democracy to Semi-authoritarianism' (2018) 4 *Contemporary Chinese Political Economy and Strategic Relations: An International Journal,* 2, 395-430.

Vaccotti, L., 'La construcción de un sujeto político. Migrantes y lucha por la vivienda en Buenos Aires' (2016) 26 *REMHU Revista Interdisciplinar da Mobilidade Humana*, 52, 37-54.

Van den Berg, E., and Oomen, B., 'Towards a Decentralization of Human Rights: the Rise of Human Rights Cities', in T. van Lindert and D. Lettinga (eds.), *The Future of Human Rights in an Urban World* (The Strategic Studies Project, Amnesty International Netherlands, 2014).

Van Drunen, S.P.C., 'Struggling with the past: the human rights movement and the politics of memory in post-dictatorship Argentina (1983-2006)' (2010) PhD Thesis, University of Amsterdam.

Vermeersch, G., 'Transitional Justice in Argentinië: "La lucha para Memoria, Verdad y Justicia"' (2004) PhD Thesis, Universiteit Gent.

Weissbrodt, D., 'Roles and Responsibilities of Non-State Actors', in D. Shelton (ed.), *The Oxford Handbook of International Human Rights Law* (Oxford: Oxford University Press, 2013).

Vior, E.J., 'Migración, derechos humanos y orden político desde una perspectiva intercultural', in C. Lértora (ed.), *Las ideas del siglo XXI – XII[a] Jornadas de Pensamiento Filosófico* (Buenos Aires: FEPAI, 2006).

Wilson, R.A. (ed.), *Human rights, culture and context: Anthropological perspectives*. London: Pluto Press, 1997).

Yeung, C., 'Human rights in Hong Kong: One Country Looms as Two Systems Fade' (2018) 4 *Contemporary Chinese Political Economy and Strategic Relations: An International Journal*, 2, 431-449.

Documents

Amsterdam

Gemeente Amsterdam (2014) Herijking Internationaal beleid 2014-2018. Amsterdam Internationaal Verantwoordelijke Hoofdstad, online at: https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/739435/herijking_internationaal_beleid_2014-2018.pdf (Last visited 20 August 2020).

Gemeente Amsterdam (2015) Begroting 2015.

Gemeente Amsterdam (2016) Brief Mensenrechten in Amsterdam, online at: https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/799393/brief_mensenrechten_in_amsterdam.pdf (Last visited 20 August 2020).

Gemeente Amsterdam (2016) Uitvoeringsplan Programma Vreemdelingen 2.0.

Gemeente Amsterdam (2018) Uitvoeringsplan 24-uursopvang ongedocumenteerden, online at:https://www.amsterdam.nl/zorgondersteuning/ondersteuning/vluchtelingen/24uursopvangongedocumenteerden/ (Last visited 20 August 2020).

Gemeente Amsterdam (2018) Staat van de Organisatie, online at: https://www.amsterdam.nl/publish/pages/871659/staat_van_de_organisatie-2018.pdf (Last visited 20 August 2020).

Gemeente Amsterdam (2019) Deelname aan de pilot LVV (Landelijke Vreemdelingen Voorziening) en samenwerkingsafspraken DT&V Dublin claimanten.

Gemeenteraad (2015) Brief aan de Gemeenteraad 25 augustus 2015 Amsterdamse mensenrechtenagenda.

Gemeenteraad (2016) Raadsbesluit 6 september 2016. Vaststellen van de uitgangspunten van Mensenrechten in Amsterdam.

Gemeenteraad (2016) Voordracht voor de raadsvergadering van 14 september 2016. Vaststellen brief Mensenrechten in Amsterdam.

Gemeenteraad (2016) Raadsbrief Uitvoering programma vreemdelingen.

Gemeenteraad (2019) Motie 2019/69. Motie van de leden Simons en Kiliç inzake het uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden (delen van informatie met IND en DT&V), online at: https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/7297110/ (Last visited 20 August 2020).

Gemeenteraad (2019) Motie 2019/77. Motie van het lid Nanninga inzake het uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden (nulmeting overlast en andere meldingen per locatie 24-uursopvang), online at: https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/7297256/ (Last visited 20 August 2020).

Gemeenteraad (2019) Motie 1040.16 CH inzake uitbreiding bed, bad, broodvoorzieningen naar 24-uurs opvang conform het Gronings Model.

Gemeenteraad (2019) Brief Deelname aan LVV, online at: https://geenillegalen.nl/getekende_brief_deelname_aan_lvv.pdf (Last visited 20 August 2020).

Gemeenteraad (2019) Brief Voortgang uitvoeringsplan 24 uurs opvang ongedocumenteerden, online at: https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/7877424/1/09012f9782a818ba (Last visited 20 August 2020).

Groenlinks, D66, PVDA and SP (2018) Coalitieakkoord 'Een Nieuwe Lente een Nieuw Geluid', online at: https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/887342/coalitieakkoord_amsterdam_2018.pdf (Last visited 20 August 2020).

Ministerie van Veiligheid en Justitie (2015) Brief van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, Nr. 1944, online at: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-19637-1944.html (Last visited 20 August 2020).

Ministerie van Justitie en Veiligheid (2018) Stand van zaken Locaties Vreemdelingen Voorzieningen (LVV).

Ministerie van Justitie en Veiligheid (2018) Brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, 29 November 2018, Kamerstukken 19637.

Ministerie van Veiligheid en Justitie (2018) Brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, Kamerstukken 19637, nr. 2445, online at: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-196372445.html (Last visited 20 August 2020).

Ministerie van Justitie en Veiligheid and VNG (2018) Samenwerkingsafspraken Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), online at: https://vng.nl/files/vng/brieven/2018/attachments/20181130_getekendesamenwerkingsafspraak-lvv.pdf (Last visited 20 August 2020).

Tertium, Pakhuis de Zwijger en Gemeente Amsterdam (2015) Amsterdammers over mensenrechten. Mensenrechtengesprekken in de stad, online at: https://www.tertium.nl/wp-content/uploads/2016/12/Amsterdammers-over-Mensenrechten-web.pdf (Last visited 20 August 2020).

VNG en Amnesty International (2012) Report Goed Bezig. De Betekenis van Mensenrechten voor Gemeenten, online at: https://vng.nl/files/vng/publicatie_goed_bezig_over_mensenrechten.pdf (Last visited 20 August 2020).

VVD, CDA, D66 en ChristenUnie (2017) Coalitieakkoord 'Vertrouwen in de Toekomst', online at: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/10/regeerakkoord-2017-vertrouwen-in-de-toekomst (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong

Mission for Migrant Workers (2017) Pictures from the inside: Investigating living accommodation of women migrant domestic workers towards advocacy and action, online at: https://issuu.com/migrantshk/docs/pictures_from_the_inside_a4?fbclid=IwAR2ERs1dNS6Qde0v0A-_d1JRRgmkFMTtWWv-duiADVZ620QqurzzNqQxuJU (Last visited 20 August 2020).

Equal Opportunities Commission (2010) Understanding the Race Discrimination Ordinance A Guide for Foreign Domestic Helpers and their Employers, online at: https://www.eoc.org.hk/EOC/Upload/UserFiles/File/rdo/FDHbooklet-e.pdf (Last visited 20 August 2020).

Equal Opportunities Commission (2016) Discrimination Law Review - Submissions to the Government, online at: https://www.eoc.org.hk/EOC/GraphicsFolder/InforCenter/dlr/content.aspx?ItemID=13656 (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong Government (2008) Tenth to Thirteenth Reports of the People's Republic of China under the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination - Part Two: Hong Kong Special Administrative Region.

Hong Kong Government (2014) Hong Kong Special Administrative Region (HKSAR) Government's Response to the List of Issues raised by the United Nations Committee on Economic, Social and Cultural Rights in relation to the second periodic report of the People's Republic of China.

Hong Kong Government (2018) Speech by the Chief Executive, 'The Chief Executive's 2018 Policy Address to the Legislative Council', online at: https://www.policyaddress.gov.hk/2018/eng/speech.html (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong Government (2018) Action Plan to Tackle Trafficking in Persons and to Enhance Protection of Foreign Domestic Helpers in Hong Kong, online at: https://www.sb.gov.hk/eng/special/pdfs/Action%20Plan%20to%20Tackle%20TIP%20and%20to%20Protection%20FDHs.pdf (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong Government (2018) Universal Periodic Review 3rd cycle. National report China, online at: http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/HRC/WG.6/31/CHN/1&Lang=E (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong Government (2019) Fourth Report of the Hong Kong Special Administrative Region (HKSAR) of the People's Republic of China (PRC) in the light of the International Covenant on Civil and Political Rights.

Labour Department (2016) Letter to the LegCo Commission on Manpower. Occupational Safety of foreign domestic helpers when cleaning outward-facing window.

Labour Department (2018) Code of Practice for Employment Agencies, online at: https://www.eaa.labour.gov.hk/_res/pdf/CoP_Eng.pdf (Last visited 20 August 2020).

Labour Department (2016) Letter to the LegCo Commission on Manpower. Occupational Safety of foreign domestic helpers when cleaning outward-facing window, online at: https://www.legco.gov.hk/yr16-17/english/panels/mp/papers/mp20161115cb2-218-1-e.pdf (Last visited 20 August 2020).

Legislative Council (2019) Paper on The formal adoption by the United Nations Human Rights Council of the report by its Working Group on the Universal Periodic Review on the third review of the Hong Kong Special Administrative Region, online at: https://www.legco.gov.hk/yr18-19/english/panels/ca/papers/ca20190415cb2-1179-3-e.pdf (Last visited 20 August 2020).

Universal Periodic Review third cycle China (2018) Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, compilation on China, online at: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/259/12/PDF/G1825912.pdf?OpenElement (Last visited 20 August 2020).

Universal Periodic Review third cycle China (2018) Questions submitted in advance.

Universal Periodic Review third cycle China (2018) Addendum Views on conclusions and/or recommendations, voluntary commitments and replies presented by the State under review, online at: https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G19/041/01/PDF/G1904101.pdf?OpenElement (Last visited 20 August 2020).

Buenos Aires

Amnesty International (2019) Argentina Submission to the United Nations Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families 31st Session, online at: https://www.amnesty.org/download/Documents/AMR1308792019ENGLISH.pdf (Last visited 20 August 2020).

Buenos Aires Ciudad, Secretaría de Derechos Humanos y Pluralismo Cultural (2018) Plan Local de Acción en Derechos Humanos 2019-2020, online at: https://www.buenosaires.gob.ar/sites/gcaba/files/plan_local_ddhh_web_2.pdf (Last visited 20 August 2020).

Buenos Aires Ciudad (2015) Separata del Boletín Oficial de la Ciudad de Buenos Aires. Subsecretaría de Derechos Humanos y Pluralism Cultural. N° 4783 16/12/2015.

Instituto Nacional contra la Discriminación, la Xenofobia y el Racismo (2014) Mapa Nacional de la Discriminación. Segunda Edición, online at: http://www.inadi.gob.ar/mapa-discriminacion/documentos/mapa-de-la-discriminacion-segunda-edicion.pdf (Last visited 20 August 2020).

Interamerican Commission on Human Rights (2015) Human Rights of Migrants, Refugees, Stateless Persons, Victims of Human Trafficking and Internally Displaced Persons: Norms and Standards of the Inter-American Human Rights System, online at: http://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/HumanMobility.pdf (Last visited 20 August 2020).

National Commission on the Disappearance of Persons (1984) Report Nunca Más (Never Again), online at: http://www.desaparecidos.org/nuncamas/web/english/library/nevagain/nevagain_001.htm (Last visited 20 August 2020).

Secretaría de Derechos Humanos y Pluralismo Cultural (2017) Plan Nacional de Acción en Derechos Humanos, online at: https://www.argentina.gob.ar/sites/default/files/plan_nacional_de_accion_en_ddhh_de_argentina_2017.pdf (Last visited 20 August 2020).

Legal material

Amsterdam

Centrale Raad van Beroep, ECLI:NL:CRVB:2014:4178 [2014], online at: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CRVB:2014:4178; (Last visited 20 August 2020).

European Court of Human Rights, 17931/16, *Gadaa Ibrahim HUNDE v. the Netherlands* [2016], online at: https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-165569%22]} (Last visited 20 August 2020).

European Social Charter, Complaint No. 90/2013 *Conference of European Churches (CEC) v. The Netherlands* [2013], online at: https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/processed-complaints/-/asset_publisher/5GEFkJmH2bYG/content/no-90-2013-conference-of-european-churches-cec-v-the-netherlands?inheritRedirect=false (Last visited 20 August 2020).

Council of Europe, Committee of Ministers, Resolution CM/ResChS(2015)5 regarding Complaint No. 90/2013, *Conference of European Churches (CEC) v. the Netherlands* [2015], online at: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805c40be (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong

Court of First Instance, *Comilang, Milagros Tecson and another v. Director of Immigration* [2014], online at: https://www.hongkongcaselaw.com/comilang-milagros-tecson-and-another-v-director-of-immigration/ (Last accessed 20 August 2020).

High Court of Hong Kong, No. 1555 of 2000, *Equal Opportunities Commission v. Director of Education* [2001], online at: https://www.escr-net.org/caselaw/2009/equal-opportunities-commission-v-director-education-no-1555-2000 (Last accessed 20 August 2020).

Buenos Aires

Federal Administrative Contentious Chamber, Nr. 3061/2017, *Centro de Estudios Legales y Sociales y Otros v. la Dirección Nacional de Migraciones* [2017], online at: https://www.cels.org.ar/web/wp-content/uploads/2018/03/fallo-camara-migrantes.pdf (Last accessed 20 August 2020).

Online sources/websites

Amsterdam

Amnesty Nederland (no date) Interview with mayor Van der Laan, 'Ik ben getergd', online at: https://www.amnesty.nl/wordt-vervolgd/ik-ben-getergd (Last visited 20 August 2020).

Gemeente Amsterdam (no date), webpage on municipal policy on accessibility, 'Wat de gemeente aan toegankelijkheid doet', online at: https://www.amsterdam.nl/iedereen-doet-mee/watdoetdegemeente/ (Last visited 20 August 2020).

Gemeente Amsterdam (no date) Webpage, 'Volg het beleid: diversiteit', online at: https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/diversiteit/ (Last visited 20 August 2020).

Gemeenteraad (2014) Policy proposal, 'Mensenrechteneducatie', online at: https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/582861/initiatiefvoorstel_mensenrechteneducatie_200114.pdf (Last visited 20 August 2020).

Gemeenteraad, Minutes 01 September 2016, 14 September 2016, 13 January 2019, 23 January 2019, online at: https://amsterdam.raadsinformatie.nl/ (Last visited 20 August 2020).

NRC (2018) News Article, 'Wrikken voor een knetterlinks Amsterdam', online at: https://www.nrc.nl/nieuws/2018/05/22/wrikken-voor-een-knetterlinks-amsterdam-a1603858 (Last visited 20 August 2020).

NRC (2018) News Article, 'Ons stadsbestuur knetterlinks? Knetterdom zul je bedoelen', online at: https://www.nrc.nl/nieuws/2018/10/17/ons-stadsbestuur-knetterlinks-knetterdom-zal-je-bedoelen-a2624817 (Last visited 20 August 2020).

Parool (2015) News Article, 'Van der Laan bespreekt mensenrechten in Israël', online at: https://www.parool.nl/nieuws/van-der-laan-bespreekt-mensenrechten-in-israel~be5bff9c/ (Last visited 20 August 2020).

Parool (2017) News Article, '50 asielzoekers uit bed-bad-brood gezet, 16 rond kerst', online at: https://www.parool.nl/nieuws/50-asielzoekers-uit-bed-bad-brood-gezet-16-rond-kerst~b67b913c/ (Last visited 20 August 2020).

Parool (2018) News Article, 'Den Haag bezorgd over plannen 24-uurs opvang Amsterdam', online at: https://www.parool.nl/amsterdam/den-haag-bezorgd-over-plannen-24-uursopvang amsterdam~a4599880/ (Last visited 20 August 2020).

Rekenkamer Amsterdam (2016) News Article, 'Publieksonderzoek 2015: Privacy van burgers met een hulpvraag', online at: https://www.rekenkamer.amsterdam.nl/onderzoek/privacy-van-burgers-met-een-hulpvraag-geeft-amsterdam-voldoende-aandacht/ (Last visited 20 August 2020).

Volkskrant (2013) News Article, 'Van der Laan roept op tot staatsklacht tegen Rusland', online at: https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/van-der-laan-roept-op-tot-staatsklacht-tegen-rusland~b39c85cd/ (Last visited 20 August 2020).

Volkskrant (2018) News Article, 'Amsterdam's gemeentebestuur zet zich af tegen kabinet', online at: https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/amsterdams-gemeentebestuur-zetzich-aftegenhetkabinet~b66fe20c/ (Last visited 20 August 2020).

Volkskrant (2019) Interview alderman Groot Wassink, 'Amsterdamse wethouder Groot Wassink krijgt zijn 24-uurs opvang voor vreemdelingen. De humane kant staat voorop', online at: https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/amsterdamse-wethouder-groot-wassink-krijgt-zijn-24-uursopvang-voor-vreemdelingen-de-humane-kant-staat-voorop~b3d7fbf2/ (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong

Amnesty International (2019) News Article, 'Hong Kong: Free jailed pro-democracy Umbrella Movement protest leaders', online at: https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/04/hong-kong-free-jailed-pro-democracy-umbrella-movement-protest-leaders/ (Last visited 20 August 2020).

BBC (2016) News Article, 'Hong Kong maids seek high-rise window cleaning ban', online at: https://www.bbc.com/news/world-asia-37271705 (Last visited 20 August 2020).

BBC (2018) News Article, 'Hong Kong government bans pro-independence party', online at: https://www.bbc.com/news/world-asia-45623556 (Last visited 20 August 2020).

Brand Hong Kong (2020) Brand Hong Kong Factsheet, 'What is Brand Hong Kong?', online at: https://www.brandhk.gov.hk/html/en/BrandHongKong/WhatIsBrandHongKong.html (Last visited 20 August 2020).

Brand Hong Kong (2020) News article, 'Update National Security Law', online at: https://www.brandhk.gov.hk/html/en/WhatSOn/Hong-Kong-Update-National-Security-Law.html (Last accessed 20 August 2020).

HELP for domestic workers (no date) Webpage, 'Key Issues', online at: https://helpfordomesticworkers.org/en/key-issues/ (Last accessed 20 August 2020).

Hong Kong government (2016) Press Release, 'Safety clause on cleaning outward-facing windows to be added to Standard Employment Contract for foreign domestic helpers', online at: https://www.info.gov.hk/gia/general/201611/14/P2016111400643.htm (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong government (2018) Press Release, 'the Government announced today (September 28) that the Minimum Allowable Wage (MAW) for foreign domestic helpers (FDHs) in Hong Kong will be increased by 2.5 per cent, from $4,410 to $4,520 per month', online at: https://www.info.gov.hk/gia/general/201809/28/P2018092800357.htm#:~:text=The%20Government%20announced%20today%20(September,%244%2C410%20to%20%244%2C520%20per%20month. (Last visited 20 August 2020).

Hong Kong Government (2018) Press release, 'Speech of the Chief Secretary for Administration at United Nations Human Rights Council plenary meeting', online at: https://www.info.gov.hk/gia/general/201903/15/P2019031500785.htm (Last visited 20 August 2020).

Legislative Council, Minutes 19 April 2016; 25 May 2016; 01 June 2016; 9 November 2016; December 2017, online at: https://www.legco.gov.hk/general/english/counmtg/yr16-20/mtg_1920.htm#hansard (Last visited 20 August 2020).

New York Times (2016) News Article, 'After Window-Washing Deaths, a Debate Over Migrants' Rights in Hong Kong', online at: https://www.nytimes.com/2016/11/23/world/asia/hong-kong-migrants-domestic-workers.html (Last visited 20 August 2020).

Pathfinders (2017) Written Submission on the Review of Statutory Maternity Leave, online at: http://www.pathfinders.org.hk/public/wp-content/uploads/PathFinders-Written-Submission-on-Review-of-Statutory-Maternity-Leave-18-July-2017.pdf (Last visited 20 August 2020).

South China Morning Post (2016) News Article, 'Window-cleaning ban for Hong Kong's domestic helpers will not keep them safe, campaigners say', online at: https://www.scmp.com/news/hong-kong/education-community/article/2047296/window-cleaning-ban-hong-kongs-domestic-helpers (Last visited 20 August 2020).

South China Morning Post (2016) News Article, 'Stop forcing domestic workers to clean windows, Philippine government insists after series of high-rise deaths', online at: https://www.scmp.com/news/hong-kong/economy/article/2021749/philippine-government-ask-hong-kong-officials-remove-window (Last visited 20 August 2020).

Buenos Aires

Buenos Aires Ciudad (no date) Platform of the Collectivities of BA Celebra, online at: https://baxcolectividades.buenosaires.gob.ar/ (Last visited 20 August 2020).

Buenos Aires Ciudad (no date) Webpage, 'BA Celebra', online at: https://www.buenosaires.gob.ar/derechoshumanos/ba-celebra (Last visited 20 August 2020).

Buenos Aires Ciudad (2019) News Article, 'Buenos Aires celebró España y Francia en Av. de Mayo', online at: https://www.buenosaires.gob.ar/derechoshumanos/noticias/este-fin-de-semana-buenos-aires-celebra-espana-y-francia-en-av-de-mayo (Last visited 20 August 2020).

Centro de Estudios Legales y Sociales (2016) News Article, 'La irregularidad migratoria no es motive de detención', online at: https://www.cels.org.ar/web/en/2016/08/la-irregularidad-migratoria-no-es-motivo-de-detencion/ (Last visited 20 August 2020).

Centro de Estudios Legales y Sociales (2017) News Article, '*Mientras* el *gobierno nacional profundiza* la *estigmatización* de los *extranjeros*, las *organizaciones pedimos diálogo', online at:* https://www.cels.org.ar/web/en/2017/01/mientras-el-gobierno-nacional-profundiza-la-estigmatizacion-de-los-extranjeros-las-organizaciones-pedimos-dialogo/ (Last visited 20 August 2020).

Centro de Estudios Legales y Sociales (2018) News Article, 'El dnu de migrantes fue declarado inconstitucional por el poder judicial', online at: https://www.cels.org.ar/web/2018/03/el-dnu-de-migrantes-fue-declarado-inconstitucional-por-el-poder-judicial/ (Last visited 20 August 2020).

Centro de Estudios Legales y Sociales (2019) News Article, 'agenda migrante para 2020', online at: https://www.cels.org.ar/web/2019/12/organizaciones-entregan-al-gobierno-su-agenda-migrante-para-el-2020/ (Last visited 20 August 2020).

Clarín Política (2020) News Article, 'Alberto Fernández dijo que el DNU de Mauricio Macri para expulsar extranjeros "es muy peligroso" y confirmó que evalúa derogarlo', online at: https://www.clarin.com/politica/alberto-fernandez-dijo-dnu-mauricio-macri-expulsar-extranjeros-peligroso-confirmo-evalua-derogarlo_0_v-Cbs5ZK.html (Last visited 20 August 2020).

Gobierno de Argentina (2019) News Article, 'Campaña: "Argentina #MosaicoDeIdentidades"', online at: https://www.argentina.gob.ar/noticias/campana-argentina-mosaicodeidentidades (Last visited 20 August 2020).

Guardian (2017) News Article, 'Argentina sees migration ban and border wall proposals in immigration row', online at: https://www.theguardian.com/world/2017/feb/03/argentina-sees-migration-ban-and-border-wall-proposals-in-immigration-row (Last visited 20 August 2020).

La Polítca Online (2010) News Article, 'Rodríguez Larreta alienta la xenofobia: "La ley de migración es muy permisiva"', online at: https://www.lapoliticaonline.com/nota/nota-69885/ (Last visited 20 August 2020).

Migrar no es delito campaign (no date) Facebook page with events, photos and articles, online at: https://www.facebook.com/migrarnoesdelito/ (Last visited 20 August 2020).

Perfil (2018) News Article, 'Macri: "En Sudamérica todos somos descendientes de europeos"', online at: https://www.perfil.com/noticias/politica/macri-en-sudamerica-todos-somos-descendientes-de-europeos.phtml (Last visited 20 August 2020).

United Nations Human Rights Office of the High Commissioner (2019) Press Release, 'Committee on Migrant Workers raises concerns about expedited expulsions in dialogue with Argentina', online at: https://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24943&LangID=E (Last visited 20 August 2020)

Summary

Anticipating Friction - The role of human rights in urban debates on migration and diversity: The case of Amsterdam, Hong Kong and Buenos Aires

Chapter One - Introduction

The introductory chapter outlines the research questions, and their relevance, as well as the roadmap for answering these questions. This is done via four steps. The first step presents the research topic, human rights in the city, and assesses the existing literature. Research on the interaction between cities and human rights has only relatively recently been taken up by academic communities, socio-legal scholars in particular, because there is something novel about the relation between cities and human rights. Local governments apply the norms of international law, including human rights norms, also independent of their state. They collaborate with international actors, and directly draw on human rights norms in their local policies and legislation.

The second step involves presenting the research design, which includes my specific research angle, the main concepts, and the case studies. While the urban engagement with human rights is often described in terms of inventiveness and promise, this research aims to explore how human rights play out in the city. Engaging with human rights involves making choices about which rights to focus on, how to understand human rights, what kind of activity to organise, for which target group and with whom to collaborate. Such choices are not made in a vacuum; they are the result of an interplay of network circumstances, of which efforts by civil society actors, legal frameworks, perceptions of history, the built environment, the national government, cities' legal competences, their self-image, and strategies and expertise of the individuals that make up the local government. This research aims to assess these network circumstances to better grasp how they interact with the functioning of human rights in the city. In specific, the role of human rights is explored in a particular urban policy domain: migration and diversity. And, this research revolves around three cities: Amsterdam, Hong Kong and Buenos Aires. While these three cities are very dissimilar in many aspects, and face very different challenges in the realm of migration and diversity, this allows me to explore how the particularities of cities define and determine how human rights can function.

Thereafter, this chapter presents the methodological lens; the guide to the case study chapters. I assess the network circumstances in Amsterdam, Hong Kong and Buenos Aires surrounding debates on migration and diversity by using elements of actor network theory. Actor network theory helps me to move beyond the portrayal of the city as a black box where many complex invocations and contextualisations of human rights take place. It breaks open groups such as 'the city', and allows me, for example, to consider the role of both a legal system and a specific individual without building on a pre-defined order. I do not only draw on actor network theory to be able to identify the different actors in urban networks, but mainly to be able to describe what translation activity the actors engage in through the processes of 'problematisation' and 'enrolment'. Problematisation sheds light on how actors make sense of their surroundings, as

they problematise and make sense of challenges in the urban, and therewith the necessity to invoke human rights. Enrolment provides insight into the division of roles in actor networks. This process displays which actors collaborate and which do not, and thereby which type of actors are able to exert influence over the use of human rights, and which do not.

The last and fourth step of the chapter elaborates on the methods of this research: the sources, data collection and analysis. This research is of a qualitative nature and builds on a collection of in-depth interviews, policy documents, websites and city council meetings that have been assembled through intensive fieldwork periods. All sources complement each other. The interviews were crucial to illustrate the written sources, and to validate some of the information that was deliberately not written down. The material has been coded and analysed according to the concepts that derive from the methodology.

Chapter Two - Amsterdam

The first case study chapter centres around two moments in Amsterdam when the response to migration and diversity changed. Specifically: a change in the municipal assistance to undocumented migrants, and the launch of the Amsterdam Human Rights Agenda as part of the city's diversity policies. This chapter on Amsterdam depicts the strategising in combination with (unexpected) constraints of a local government that strives to be progressive.

The first part of the chapter describes the translation activities surrounding the assistance to undocumented migrants. On paper, the immigration system of the Netherlands is 'closed'. In practice, a vast number of undocumented migrants are drawn to cities, which is why local governments in the Netherlands started to provide shelter. In 2018, the local government decided that Amsterdam's night shelter had to undergo a change. The new local government quickly promised to turn the night shelter into a 24-hour shelter for 500 people, who can stay for 1,5 years. The 24-hour shelter would, supposedly, be more humane than the night shelter could ever be. Through this supposition, the local government reinterpreted what the notions 'humane' and 'the humanitarian minimum' entail for undocumented migrants in Amsterdam. But this change was not based on a new legal interpretation of the humanitarian minimum. In this case, the new interpretation was the result of other network circumstances, of which the political project of an alderman, lobbying civil society actors, compromises with the national government, budget deficits and the (lack of) urban space.

The second moment is a new human rights project of the local government. In 2016, the 'Amsterdam Human Rights Agenda' was launched. The Human Rights Agenda was initiated because the local government considered that the city was in need of an urban concretisation of human rights. The Human Rights Agenda is ambitious, it proposes to do quite a lot: to teach a 'human rights perspective' to civil servants, to have human rights as the 'common language' for the city's diverse inhabitants, for human rights to inform all local policies, and to give special attention to four focal points: privacy, human rights education, accessibility and children's rights. But, why was the Human Rights Agenda developed in this particular format? Why an agenda rather than a legal instrument? Why these particular four focal points? An analysis of the network circumstances shows that this involved an uninvolved city council,

specific sets of expertise, budgets and relatively vague ambitions of the city leaders. Eventually, the Human Rights Agenda was designed to offer a smooth fit with the organisation of the local government, thereby avoiding additional budget expenditures and restructuring of other policy domains.

The last section of this chapter draws parallels between both these moments, to explore the interaction between the particular network circumstances and the functioning of human rights. Both the Human Rights Agenda and the assistance to undocumented migrants were initiated because the local government was persuaded, or acculturated, by human rights. However, during these two moments, human rights did not provide a clear course of action by themselves, they did so in interaction with many other network circumstances: human and non-human actors, ideals and practical considerations.

Chapter Three - Hong Kong

The chapter on Hong Kong presents an entirely different story: a case in which human rights were not always visibly present, though guiding in the background. This chapter focuses on two moments in Hong Kong's debate on foreign domestic workers, labour migrants who are granted two-year visas that restrict them to work as private household workers. Hong Kong's regulations regarding foreign domestic workers have been the topic of dispute, as civil society actors reason that they play into human rights violations.

The first part of this chapter revolves around the inclusion of concerns related to foreign domestic workers in Hong Kong's 2018 Universal Periodic Review report. Hong Kong is able to participate in this state-centred process because of the city's status as a Special Administrative Region of China. The Universal Periodic Review of 2018 was Hong Kong's third reporting cycle and it shows a remarkable change. Earlier reports from 2009 and 2013 did not mention concerns related to foreign domestic workers. In 2018's report, this changed, thereby drawing an explicit connection between the treatment of foreign domestic workers and human rights violations. However, the process of problem acknowledgement was not this straightforward: via clever manoeuvres, only a limited number of concerns were recognised. Hong Kong government's actions during the Universal Periodic Review displays a balancing act between profiling Hong Kong as a flourishing financial centre with an excellent human rights record, and actual willingness and/or ability to address concerns.

The second part focuses on the introduction of a specific local regulation: the introduction of the Window Cleaning Clause to the 'standard contract' for foreign domestic workers. While this seems like a minor detail, it sheds light on how the Hong Kong government handles all 'human rights concerns' related to foreign domestic workers. However, the debate on the window cleaning clause was not a literal and explicit discussion about human rights. The processes of translation depict that the window cleaning clause could be introduced swiftly precisely because it was not framed as a human rights issue, because the initiative was not a project of one side of the political spectrum and because it posed no concrete challenges related to population control and the affordability of domestic workers.

The case of Hong Kong appeared to present a disconnected story. Human rights had a prominent and visible role during the Universal Periodic Review, while human rights were not often explicitly discussed in Hong Kong's urban affairs. Consequently, civil society actors made strategic use of the different spaces. In one situation this resulted in working around potential friction by not referring to human rights in order to reach a human rights motivated goal. Whereas at the international stage, an invocation of human rights created a space to (at least) discuss and make known a perceived human rights violation.

Chapter Four - Buenos Aires

The chapter on Buenos Aires does not present a case of a progressive local government that acted independently of its national government. On the contrary: the local government operated as an obedient sub-level of government. This chapter delves into two moments in the municipal response to migration and diversity. The first change revolves around a transition in the line of work of the local Secretariat for Human Rights and Cultural Pluralism, and the second on the establishment of a widespread urban migrant movement.

The first part of this chapter discusses the start of the program 'BA Celebra' of the sub-Secretariat for Human Rights and Cultural Pluralism. This secretariat is responsible for the local government's human rights policies, which predominantly focuses on the celebration of the city's multicultural inhabitants and their cultural heritage. Human rights were employed to celebrate multiculturalism, in order to brand and profile Buenos Aires as a diverse and flourishing city, without making known the problems connected to urban diversity. With the establishment of BA Celebra, the local government created a connection between human rights and the promotion of multiculturalism. This association did come to be coincidentally: it was the result of a bundle of interactions that include e.g. political tactics, controlled interaction with civil society actors, and historical events. The functioning of human rights, in this case, was not a negotiation between civil society and the local government but a top-down choice that left little room for discussion.

The second part of the chapter revolves around an urban social movement that was established in response to the 2017 executive decree to the Migration Law. This decree was introduced by the national government and confines Argentina's progressive Migration Law, which explicitly incorporates human rights standards such as the right to migrate. The decree was not met with silence on Buenos Aires' streets. Several migrant groups and NGOs collaborated in a movement that declared the decree a human rights violation. They introduced the campaign '*Migrar no es delito, es un derecho humano*' [Migration is not a crime, it is a human right]. The local government of Buenos Aires did not openly respond at all, but this silence was illustrative for its position. The local government, and other (semi) governmental agencies exerted the roles that the national government had laid out for them.

The two moments appeared to display a stark contrast: urban diversity was celebrated by the local government at one instance, while the local government did not openly support the urban movement that was advocating for the rights of the same multicultural groups at another. However, a (local and national) political project was connecting the two. BA Celebra presented

a migrant ideal type: migrants who contribute to the multicultural city, and who do not complain about their treatment. The decree, contrastingly, depicted the 'less desirable' migrant. Human rights were employed to promote the ideal type on the one hand, and human rights (as embedded in the migration laws) were facilitating the arrival and existence of the less desirable migrant on the other. But the government officials did not simply reject human rights, they also invoked human rights to minimise potential friction, as they reaffirmed that human rights in Argentina remained strong as ever, notwithstanding the decree.

Chapter Five - The urban functions of human rights

The final chapter brings the findings of the three case study chapters together to formulate an answer to the main research question: How do human rights function in urban debates on migration and diversity? This research question aims to do two things: to portray how diverse, and sometimes contradictory, the functions of human rights are, also within cities, and to demonstrate that we need to understand cities in their complexity of human and non-human relations to be able to describe how human rights function in a particular situation.

This chapter provides an answer to this question in two parts. First, it presents five ways in which human rights functioned in the three cases studies. (1) The first urban function revolves around legitimisation. The local government of Amsterdam referred to human rights to legitimise its deviating policies vis-à-vis the national government. The local government referred to 'humanitarian reasons' to explain why they needed to provide 24-hour assistance to undocumented migrants. The case of Buenos Aires, contrastingly, portrays the opposite. The actions and views of the local government regarding human rights were subject to, or in line with, interpretations by the national government. Hence, there was no need for deviation, as the local government operated as a traditional sub-level of government. (2) While the local governments expressed a commitment to human rights as legal standards, what these legal standards entailed often remained abstract. In contrast, civil society actors were in all cases advocating for a rigour interpretation of human rights as legal standards, which often created disagreement between the local government and civil society. Simultaneously, the local government of Amsterdam did specify the legal standards of human rights to explain why they were not obliged to provide assistance. (3) The third function refers to human rights' ability to bind urban actors to a shared goal. Actors formed coalitions because they shared a particular approach to human rights. At the same time, this research also shows that a different take on human rights can also lead to the disruption of potential coalitions. Local governments preferred to work with likeminded civil society actors, while civil society actors deliberately wanted to stay out of some coalitions precisely because of differences in their approach to human rights. (4) The case of Hong Kong stands out from the cases of Buenos Aires and Amsterdam. In Hong Kong, human rights functioned under the radar because they were often considered to be too politically sensitive. Urban actors often referred to local labour regulations and to terms such as safety, to advocate for foreign domestic workers rights, rather than to use international human rights norms. They acted from a belief in the norms of human rights, but did not invoke them explicitly out of strategic reasons. (5) All cases demonstrate that human rights played a role in local governments' identity building efforts and/or city promotion activities. Local

governments used human rights to profile and promote the city for international audiences in a positive light, and also drew on human rights to construct an urban profile together with the inhabitants of the city.

The urban functions of human rights are at times inconsistent. Human rights are one thing in one instance, and something else in another. The second part of this closing chapter explores what defines this ambiguity of human rights in the city. The three cases expose four network circumstances in the urban that are in a continuous interplay with human rights. Some network circumstances were facilitating a particular usage of human rights, while another combination of circumstances was disrupting potential functions of human rights. (1) Urban space was used to lay bare and concretise the necessity to draw on human rights, while at the same time it made some usages of human rights more difficult. However, this research shows actors made sense of the problems in urban space in different and opposing ways, as they collected 'proof' for different usages of human rights. At the same time, urban space confined which human rights inspired policies could be implemented, because of typical urban space limitations such as housing shortages. (2) A second crucial network circumstance centres around urban politics. Political agendas can make a certain usage of human rights a priority, while it can also obstruct other potential functions of human rights. Hence, political agendas were powerful and often difficult to disrupt. Though, most of the time, it was not strictly urban politics: national political programs transpired to the city. (3) In all three cases, the municipal organisation played a crucial role. It was decisive how the apparatus functioned, what the division of departments looked like, and what expertise civil servants had. In most cases, these factors did not open up new potential functions of human rights. The municipal apparatus more often reproduced or facilitated the desires of politicians, and/or generated practical constraints because of its bureaucratised environment. (4) Lastly, civil society actors were always monitoring the behaviour of the local government, and from time to time able to propose new applications of human rights. But civil society's ability to influence municipal policy was often facilitated and made difficult at the same time. When direct influence was perceived as difficult or ineffective, civil society actors tried to influence the local government's usage of human rights via other routes and spaces.

To conclude, I elaborate on the role of the 'human rights label'. By framing something as a human rights policy/initiative/argument a local government inevitably creates certain expectations. These expectations open up possible spaces for disagreement. Local governments in Amsterdam, Hong Kong and Buenos Aires were aware of this. To be ahead of the probable friction connotated to human rights, local governments used several tactics, ranging from controlling spaces of negotiation and dodging deviating voices, to employing the legal standards of human rights in strategic ways.

Samenvatting

De rol van mensenrechten in het stedelijk debat over migratie en diversiteit: Amsterdam, Hong Kong en Buenos Aires

Hoofdstuk Eén - Introductie

In het eerste hoofdstuk, de introductie, bespreek ik de onderzoeksvragen en de wijze waarop deze vragen zullen worden beantwoord. Dit gaat in vier stappen. De eerste stap bestaat uit het bespreken van het onderwerp van dit onderzoek, mensenrechten en de stad, aan de hand van de bestaande literatuur. Verschillende academische disciplines, sociaal-juridische wetenschappers in het bijzonder, houden zich steeds meer bezig met dit relatief nieuwe onderwerp. Lokale overheden verwijzen naar internationale normen, waaronder mensenrechtennormen, ook onafhankelijk van hun nationale overheden, ze werken samen met internationale actoren, en passen mensenrechtennormen toe in hun lokale beleid en wetgeving.

Bij de tweede stap wordt de onderzoeksopzet gepresenteerd, waaronder de centrale concepten en de case studies. Waar de interactie tussen steden en mensenrechten veelal wordt omschreven als inventief en beloftevol, laat dit onderzoek zien hoe mensenrechten in de praktijk functioneren in de stad. Gebruikmaken van mensenrechten betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden: keuzes tussen welke mensenrechten centraal worden gesteld, hoe mensenrechten worden begrepen, hoe mensenrechten worden vertaald in projecten en voor welke groepen, en met welke organisaties wordt samengewerkt. Dit soort keuzes worden niet zomaar gemaakt, ze zijn het resultaat van een samenspel tussen verschillende netwerkomstandigheden, waaronder de acties van het maatschappelijk middenveld, juridische kaders, ideeën over de geschiedenis, de fysieke leefomgeving, de nationale overheid, het zelfbeeld van de stad, en ten slotte de acties en kennis van de individuen die onderdeel vormen van de lokale overheid. In dit onderzoek probeer ik zicht te krijgen op hoe deze netwerkomstandigheden zich verhouden tot het gebruik van mensenrechten in de stad. De rol van mensenrechten wordt onderzocht in een specifiek gemeentelijk beleidsterrein: migratie en diversiteit. Ik richt me in dit onderzoek op drie steden: Amsterdam, Hong Kong en Buenos Aires. Hoewel deze steden sterk van elkaar verschillen, ook op het gebied van migratie en diversiteit, maakt dat juist zichtbaar hoe stad-specifiek het functioneren van mensenrechten is.

Vervolgens bespreek ik in dit hoofdstuk de methodologische lens: de manier waarop de *case study*-hoofdstukken zijn opgebouwd. Ik onderzoek de netwerkomstandigheden omtrent debatten over migratie en diversiteit in Amsterdam, Hong Kong en Buenos Aires door gebruik te maken van elementen van de actor-netwerktheorie. Met behulp van actor-netwerktheorie belicht ik wat er schuilgaat achter stedelijk mensenrechtenbeleid. Hierbij maakt actor netwerk-theorie het mogelijk om statische begrippen zoals ‘de stad’ of ‘de lokale overheid’ te deconstrueren en de netwerkomstandigheden te onderzoeken zonder een op voorhand gedefinieerde rangorde. Een juridisch kader is dus niet per definitie belangrijker dan de visie van een enkele gemeenteambtenaar. Ik maak niet alleen gebruik van actor-netwerktheorie om de verschillende actoren in de stad te identificeren, maar vooral om te kunnen beschrijven hoe deze actoren redeneren en handelen. Ik beschrijf deze *translation activity* aan de hand van twee

processen: problematiseren en *enrolment*. Problematiseren belicht hoe actoren hun omgeving proberen te begrijpen; hoe ze problemen in de stad beschouwen en dat verbinden aan hun gebruik van mensenrechten. *Enrolment* laat zien hoe de rollen in het netwerk zijn verdeeld. Dit proces geeft inzicht in welke actoren samenwerken, en welke juist niet, en daarmee ook welke actoren invloed kunnen uitoefenen op het gebruik van mensenrechten, en welke niet.

Bij de vierde en laatste stap van dit hoofdstuk ga ik in op de methoden van dit onderzoek: de bronnen, datacollectie en de analyse. Dit is een kwalitatief onderzoek en maakt gebruik van een aantal diepte-interviews, beleidsdocumenten, websites en gemeenteraadstukken die zijn verzameld tijdens veldwerkperiodes. Deze bronnen vullen elkaar aan. De interviews versterken en verdiepen de geschreven bronnen en maken informatie die bewust niet is opgeschreven zichtbaar. De verzamelde data is gecodeerd en geanalyseerd op basis van de concepten die voortvloeien uit de methodologie.

Hoofdstuk Twee - Amsterdam

Het eerste *case study*-hoofdstuk gaat over Amsterdam. Ik richt me op twee momenten waarbij de omgang met migratie en diversiteit veranderde: een verandering in de gemeentelijke opvang voor ongedocumenteerde migranten en de lancering van de Amsterdamse Mensenrechtenagenda. Dit hoofdstuk laat zien hoe de strategie van een progressieve lokale overheid onverwachte wendingen kan nemen vanwege (praktische) belemmeringen.

Het eerste deel van dit hoofdstuk beschrijft de *translation activities* rondom de opvang van ongedocumenteerde migranten. Op papier zouden er volgens het Nederlandse immigratiesysteem geen ongedocumenteerden hoeven te zijn, maar in de praktijk tellen Nederlandse steden wel degelijk een substantieel aantal ongedocumenteerden. Gemeenten zijn daarom begonnen met het bieden van opvang. In 2018 besloot de nieuwe lokale overheid van Amsterdam dat de opvang veranderd moest worden. De lokale overheid beloofde de nachtopvang te transformeren in een 24-uursopvang voor 500 mensen, die 1,5 jaar in de opvang mogen verblijven. De 24-uursopvang, zo redeneerde de lokale overheid, zou humaner zijn dan de nachtopvang. Met deze veronderstelling herinterpreteerde de lokale overheid wat noties als ‘humaan’ en de ‘humanitaire ondergrens’ betekenen voor ongedocumenteerden in Amsterdam. Deze verandering was echter niet het resultaat van een nieuwe juridische interpretatie van de humanitaire ondergrens, maar van andere netwerkomstandigheden, waaronder een politiek project van een wethouder, lobbyende hulporganisaties, een compromis met de nationale overheid, budgetten en (het gebrek aan) fysieke ruimte.

Het tweede moment gaat over een nieuw mensenrechtenproject van de lokale overheid. In 2016 werd de Amsterdamse Mensenrechtenagenda gelanceerd. De Amsterdamse Mensenrechtenagenda ontstond omdat de lokale overheid het noodzakelijk achtte om mensenrechten te concretiseren en te contextualiseren. De Amsterdamse Mensrechtenagenda is ambitieus en belooft ambtenaren een mensenrechtenperspectief bij te brengen, mensenrechten als de gemeenschappelijke taal voor de diverse bewoners van de stad te introduceren, het gemeentelijk beleid te baseren op mensenrechten, en aandacht te geven aan vier thema’s in het bijzonder: privacy, mensenrechteneducatie, toegankelijkheid, en kinderrechten. Maar waarom

werd de Amsterdamse Mensenrechtenagenda op deze manier ontwikkeld? Waarom een agenda, in plaats van een juridisch instrument? Waarom juist deze vier thema's? Een analyse van de netwerkomstandigheden laat zien dat deze keuzes het gevolg zijn van een niet-betrokken gemeenteraad, de specifieke kennis van ambtenaren, budgetten, en een relatief abstracte opdracht van het College van B&W. Het uiteindelijke product, de Amsterdamse Mensenrechtenagenda, paste eenvoudig binnen de bestaande organisatie van de lokale overheid: het leverde weinig extra kosten op en andere departementen hoefden geen grote veranderingen door te voeren.

Ten slotte trek ik paralellen tussen deze twee momenten om de interactie tussen netwerkomstandigheden en de rol van mensenrechten te beschrijven. Zowel de Amsterdamse Mensenrechtenagenda als de opvang van ongedocumenteerden werd geïnitieerd omdat de lokale overheid belang hechtte aan mensenrechten. Tegelijkertijd gaven mensenrechten zelf weinig sturing aan de gemaakte beleidskeuzes; mensenrechten werden altijd geïnterpreteerd middels een samenspel tussen idealen en praktische overwegingen.

Hoofdstuk Drie - Hong Kong

Het hoofdstuk over Hong Kong schetst een heel ander beeld, een beeld waarin mensenrechten soms onzichtbaar zijn, maar desondanks een rol spelen op de achtergrond. In dit hoofdstuk richt ik me op twee momenten in Hong Kongs debat over buitenlands huishoudelijke personeel. Deze arbeidsmigranten krijgen visa voor twee jaar, waarmee zij als huishoudelijk personeel mogen werken in Hong Kong. Hong Kongs beleid omtrent dit buitenlands huishoudelijk personeel is controversieel en verschillende actoren stellen dat het mensenrechtenschendingen in de hand werkt.

Het eerste deel van dit hoofdstuk gaat over Hong Kongs rapport voor de 2018 *Universal Periodic Review*. Hong Kong participeert in dit intergouvernementele proces door haar status als een 'Speciale Administratieve Regio' van China. De *Universal Periodic Review* van 2018 was de derde cyclus waarin Hong Kong deelnam en liet een duidelijke verandering zien: waar de behandeling van buitenlands huishoudelijk personeel in eerdere rapporten uit 2009 en 2013 niet werd genoemd, is dit wel opgenomen in het rapport van 2018. Door de zorgen omtrent de behandeling van buitenlands huishoudelijk personeel op te nemen in het rapport legde de overheid van Hong Kong een expliciet verband met mensenrechten. In de praktijk werden de problemen van het buitenlands huishoudelijk personeel niet zo eenvoudig erkent. Enkele zorgen werden benoemd, maar het gros bleef onbesproken. Dit toont aan dat de overheid van Hong Kong balanceert tussen het profileren van Hong Kong als een succesvol financieel centrum met een uitstekende mensenrechtensituatie, én de daadwerkelijke bereidheid om mensenrechtenschendingen aan te pakken.

Het tweede deel van dit hoofdstuk gaat over de introductie van de zogenoemde 'ramenlapclausule' in het standaardcontract van buitenlands huishoudelijk personeel. Hoewel dit op het eerste gezicht een onbelangrijk detail lijkt, laat het goed zien hoe de overheid van Hong Kong omgaat met zorgen over mensenrechtenschendingen van buitenlands huishoudelijk personeel. Omdat het debat over de ramenlapclausule meestal niet letterlijk over mensenrechten

ging, kon de clausule relatief snel worden geïntroduceerd. Politieke gevoeligheid werd vermeden.

Het verhaal over Hong Kong lijkt gefragmenteerd. Aan de ene kant hadden mensenrechten een zichtbare rol tijdens de *Universal Periodic Review*, aan de andere kant werd mensenrechtentaal vaak vermeden in lokale discussies. Organisaties uit het maatschappelijk middenveld maakten strategisch gebruik van deze scheiding. In de ene situatie vermeden zij mensenrechtentaal zodat een door mensenrechten ingegeven doel kon worden bereikt. In een andere situatie, in de internationale gemeenschap, konden via mensenrechten de situatie van buitenlands huishoudelijk personeel juist onder de aandacht worden gebracht.

Hoofdstuk Vier - Buenos Aires

Het hoofdstuk over Buenos Aires gaat niet over een progressieve lokale overheid die onafhankelijk van haar nationale overheid handelde. Integendeel, de lokale overheid stelde zich op als een gehoorzaam en welwillend onderdeel van de staat. Dit hoofdstuk verkent twee momenten: een verandering in de activiteiten van het sub-Secretariaat voor Mensenrechten en Cultureel Pluralisme, en de opkomst van een stedelijke migratiebeweging.

Het eerste deel van dit hoofdstuk bespreekt de lancering van het programma '*BA Celebra*' van het sub-Secretariaat voor Mensenrechten en Cultureel Pluralisme. Dit secretariaat is verantwoordelijk voor het mensenrechtenbeleid van de lokale overheid, wat zich voor een groot deel vertaalt in het promoten van de verschillende multiculturele groepen binnen Buenos Aires. Mensenrechten werden gebruikt om multiculturalisme te vieren – en Buenos Aires te promoten als een succesvolle, diverse stad – zonder aandacht te besteden aan de problemen die multiculturele groepen ervaren in de stad. Het was geen toeval dat mensrechten op deze manier gebruikt werden; het was het resultaat van politieke projecten, een gevoelige geschiedenis, en weinig ruimte voor inbreng vanuit het maatschappelijk middenveld.

Het tweede deel van dit hoofdstuk richt zich op een stedelijke migratiebeweging die is ontstaan in reactie op een door de overheid uitgevaardigd decreet op de nationale migratiewet. De nationale migratiewet is progressief en gebaseerd op mensenrechtennormen, zoals het recht op migratie, en middels het decreet wordt een deel van die mensrechtennormen beperkt. De migratiebeweging verzette zich hiertegen en protesteerde in de publieke ruimte van Buenos Aires met de slogan 'Migratie is geen delict maar een mensenrecht'. De lokale overheid heeft niet gereageerd op de beweging, maar de afwezigheid van een reactie illustreert juist hoe zij in deze kwestie staat. De lokale overheid, net als enkele andere (semi)overheidsorganen, gedroeg zich zoals de nationale overheid dat wenste.

Deze twee momenten lijken elkaar in eerste instantie tegen te spreken: het ene moment promootte de lokale overheid stedelijke diversiteit, het andere moment gaf ze geen steun aan de migratiebeweging die opkwam voor de mensenrechten van de multiculturele stadsbewoners. Deze tegenstelling kan worden verklaard door het perspectief op migratie van een (nationale en lokale) politieke partij. *BA Celebra* presenteerde een ideaaltype van de migrant, één die iets toevoegt aan de multiculturele stad en die niet klaagt over hoe zij of hij wordt behandeld. Met het decreet werd een beeld geschetst van de ongewenste migrant. Mensenrechten werden

gebruikt om het ideaaltype te promoten, en tegelijkertijd faciliteerden mensenrechten (zoals opgenomen in de migratiewet) het bestaan van de ongewenste migrant. De (nationale en lokale) overheden verwierpen mensenrechten echter niet, ze benadrukten juist dat mensenrechtenstandaarden worden gewaarborgd in Argentinië, ondanks het decreet.

Hoofdstuk Vijf – De rol van mensenrechten in de stad

Dit laatste hoofdstuk brengt de bevindingen uit de drie *case study*-hoofdstukken samen om de onderzoeksvraag te beantwoorden: wat is de rol van mensenrechten in het stedelijk debat over migratie en diversiteit? Deze onderzoeksvraag kent twee doelen: laten zien hoe divers, en soms tegenstrijdig, de rol van mensenrechten is (ook binnen één stad) en demonstreren dat de rol van mensenrechten alleen begrepen kan worden door aandacht te hebben voor de complexiteit en uniciteit van elke stad.

Ik beantwoord de onderzoeksvraag in twee stappen. Eerst presenteer ik vijf manieren waarop mensenrechten functioneren in de stad. (1) De eerste functie draait om de legitimering van afwijkend beleid. De lokale overheid van Amsterdam verwees naar mensenrechten om te legitimeren waarom zij opvang bood aan ongedocumenteerde migranten terwijl de nationale overheid dergelijke opvang niet steunde. De lokale overheid verwees naar de humanitaire ondergrens om uit te leggen waarom 24-uursopvang noodzakelijk was. Het hoofdstuk over Buenos Aires liet het tegenovergestelde zien. De manier waarop de lokale overheid mensenrechten gebruikte was afhankelijk van de manier waarop de nationale overheid dat deed. Er was dus geen noodzaak om afwijkend beleid te legitimeren, omdat de lokale overheid handelde als een subniveau van de staat. (2) Hoewel lokale overheden het belang van mensenrechten als juridische normen vaak benadrukten, bleef de inhoud van deze normen veelal abstract. Actoren uit het maatschappelijk middenveld pleitten daarentegen vaak voor een strikte juridische interpretatie van mensenrechten, wat met regelmaat leidde tot onenigheid tussen de lokale overheid en het maatschappelijk middenveld. Daarnaast gebruikte de lokale overheid van Amsterdam een juridische interpretatie van mensenrechten juist ook om uit te leggen dat ze niet verplicht waren om opvang te bieden aan ongedocumenteerden. (3) De derde functie refereert aan het vermogen van mensenrechten om stedelijke actoren samen te brengen. Zo vormen actoren coalities omdat ze een bepaalde benadering van mensenrechten delen. Tegelijkertijd laat dit onderzoek zien dat een andere kijk op mensenrechten kan leiden tot het ontwrichten van mogelijke coalities. Lokale overheden in Amsterdam, Hong Kong en Buenos Aires werkten bij voorkeur samen met gelijkgestemde actoren en organisaties uit het maatschappelijk middenveld vermeden samenwerkingsverbanden juist vanwege verschillen in de benadering van mensenrechten. (4) Hong Kong onderscheidt zich van de case studies Buenos Aires en Amsterdam. In Hong Kong werden mensenrechten als zeer politiek gevoelig beschouwd, waardoor mensenrechten vaak alleen onder de radar een rol konden spelen. Actoren verwezen liever naar lokale regelgeving en termen zoals veiligheid om op te komen voor de rechten van buitenlands huishoudelijk personeel. Deze actoren noemden mensenrechten vanuit strategische redenen niet expliciet, maar geloofden zelf wel in het belang van mensenrechten. (5) De case studies laten zien dat mensenrechten een rol kunnen spelen bij het vormen van een stedelijke identiteit. Lokale overheden gebruikten mensenrechten om hun stad te promoten voor

de internationale gemeenschap, en om samen met de inwoners een stedelijke identiteit op te bouwen.

De verschillende rollen van mensenrechten in de stad spreken elkaar soms tegen. Het gebruik van mensenrechten kan inconsistent en ambigu zijn. Het tweede deel van dit hoofdstuk verkent wat deze ambiguïteit van mensenrechten bepaalt. Ik bespreek vier netwerkomstandigheden die continu de rol van mensenrechten in de stad vormgaven. Sommige netwerkomstandigheden faciliteerden een bepaald gebruik van mensenrechten, terwijl een andere combinatie van omstandigheden potentiële functies van mensenrechten onmogelijk maakte. (1) De publieke en fysieke ruimte van de stad werd ingezet om duidelijk te maken waarom het gebruik van mensenrechten noodzakelijk was, en tegelijkertijd bemoeilijkte de ruimte (en het gebrek daaraan) soms welk mensenrechtenbeleid kon worden geïmplementeerd. Dit onderzoek laat zien dat actoren de problemen in de publieke ruimte van de stad anders ervaren en duiden, waardoor zij ook mensenrechten op verschillende manieren, en voor verschillende doelen, inzetten. (2) Een tweede cruciale netwerkomstandigheid draait om stedelijke politiek. Politieke agenda's kunnen een bepaald gebruik van mensenrechten een prioriteit maken, en andere mogelijke functies van mensenrechten belemmeren. Tegelijkertijd kan stedelijke politiek vaak niet los worden gezien van de nationale politiek: nationale politieke agenda's hebben invloed op de rol van mensenrechten in de stad. (3) In alle drie de steden speelden de gemeentelijke organisatie een belangrijke rol. Het functioneren van het ambtelijk apparaat, de organisatie van de afdelingen en de expertise van ambtenaren waren van groot belang voor het gebruik van mensenrechten. In de meeste gevallen reproduceerde het ambtelijk apparaat de politieke agenda's en/of bemoeilijkte de bureaucratische omgeving de totstandkoming en uitvoering van nieuw mensenrechtenbeleid. (4) Ten slotte hielden actoren uit het maatschappelijk middenveld voortdurend toezicht op het handelen van de lokale overheid. Maar het maatschappelijk middenveld kreeg niet altijd de ruimte om het gemeentelijk beleid daadwerkelijk te beïnvloeden. Op de momenten dat zij de ruimte niet kregen zochten deze actoren vaak andere wegen – via internationale organisaties, de rechtszaal of de media – om toch invloed uit te oefenen.

Tot slot ga ik in op de rol van het 'mensenrechtenlabel'. Op het moment dat een lokale overheid iets presenteert als mensenrechtenbeleid / een mensenrechteninitiatief / een mensenrechtenargument schept dat verwachtingen. Deze verwachtingen creëren vervolgens ruimte voor wrijving en onenigheid. De lokale overheden van Amsterdam, Hong Kong en Buenos Aires waren zich hiervan bewust en gingen hier strategisch mee om. Om wrijving voor te zijn, beperkten lokale overheden de onderhandelingsruimte van andere actoren, ze vermeden samenwerking met de meest kritische actoren en pasten de juridische benadering van mensenrechten strategisch en doelbewust toe